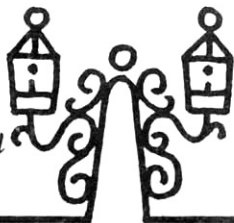

Panu *Pyramidikoulu* kirjana

Sain kummityöltä lahjaksi kauniin kirjan, jonka kannessa komeilee Oulun kuuluisan "pyramiidikoulun" kuva, Hilikka Inkalan piirros, ja teksti: OULUN YHTEISLYSEO 1902—1977. Kiitos ja kumarrus!

Ensimmäisenä tuli mieleen "meijän koulun joulujuhla" — vai olikohan siinä isonsiskon nimi. O' jerum, jerum...! Vanhoista asioista on kysymys, sillä niin varsinainen lysejolainen kuin olenkin, liittyvät ensimmäiset koulumuistoni tähän Oulun kaupunkikuvaan olennaisesti kuuluvaan "pyramiidikouluun". Oli meidän perheellä silloinkin edustus Lyseossa, mutta olisiko sitten ollut niin, että vain Yhteiskoulussa järjestettiin joulujuhlia, joihin oppilaat saivat tuoda myös perheen muita jäseniä, tai olisiko isämme kuulunut vanhempainneuvostoon ja tuo etuoikeus ollut sen seurausta. Vielä koulusta osattomaksi jääneelle lapselle Yhteiskoulun joulujuhla joka tapauksessa oli vuoden tapaus.

Lapsen mieleen ovat jääneet myös leveät juhlat portaitot

ja juhlat korkeat aulat ja salit. Ei ihmeikään, juhlan vaikutuksen tämän kansallisromanttisen kauden kivilinnan tilat (W.J. Sucksdorff) tänä päivänä näkin tekevät käypäläiseen. Mahtavalta sen on täytynyt tuntua sekä opettajista että oppilaisista, kun he vuoden Aleksanterin koulussa (silloin ent. Oulun Tyttökoulussa) ja neljä vuotta sitä ennen Fabritiuksen talossa Pokkitörmän rinteessä (Kolmion tontti!) asuttuaan sinne muuttivat.

Varttuneessa iässä, jos lyseolauskaudesta niin voi sanoa, olin monien muiden tavoin usein eräänlaisessa poleemisessa suhteessa Yhteislyseoon, joksi Oulun Suomalainen Yhteiskoulu näyttää muuttuneen jo syksyksi 1920. Tarkoitan tällä tietenkin lähinnä sitä, että kun koulut yhtämittä olivat kilpasilla milloin missäkin pallolajissa, hiihdossa, eiköhän vain voimistelusakin ja siihen aikaan paljon harrastetuissa vauhdittomissa hyyissä, me itse kukin kiivailimme omiemme puolesta vähän samalla tavalla kuin kansat

nyt omien kiekkoilijoittensa puolesta. Toisaalta minulle on jäänyt mieleen senaikainen aistimus, jota ei tietenkään voinut edes ääneensä lausua, että yhteislyseolaisilla oli melkein päkadehdittavan hyvä yhteishenki, poikien kesken siis. Mitään vakinaista kylmän sodan tilannetta ei toki ollut olemassa. Ja yhteisissä urheiluseuroissamme, partiassa, suojeluskunnassa, "ookoöässä", luistinpaanalla ja Kirkkokavulla puhallettiin yhteen hiileen. Mikäli nyt ei ollut heiloista riitaa. En kuitenkaan muista kertaakaan edes yrittäneeni riitaa yhtään yhteislyseon tyttöä.

Oulun yhteislyseolla on siis menossa juhluvuosi. Sen kunniaksi koulun senioriyhdistys, jolla puolestaan on menossa kymmenvuotisjuhluvuosi, on toimittanut ja julkaissut alussa mainitun juhluvuosikirjan historioineen ja erilaisine historiikkeineen, yhteenvetoinen, muisteloineen, kaskuineen ja totisine jos hauskoinekin kuvineen. Julkaisutoimikunta luopui vakaan harkinnan jälkeen matrikelin

toimittamisesta. Oppilaista laadittuun luetteloon kertyi yli 5 000 nimeä. Kun näistä varsin huomattava osa on ollut tyttöjä, on selvää, että kunnan matrikelin aikaansaaminen ei kai rahallakaan olisi ollut mahdollista. Lyseon matrikelin tekijät tietävät, kuinka penseästi suurin osa ent. koululaisista suhtautuu tällaisiin keräyksiin. Niinpä yhteislyseolaisten kirjassa onkin vain opettajien luettelo. Tähän mennessä en, loppulukukauden "kiireiden" takia, ole ehtinyt paljoakaan tutustua hyvältä näyttävään ja otteista päätellen hyvänmakuisen kirjaan. Todetaan siis vain lyhyesti, että julkaisutoimikunnan puheenjohtajana on toiminut lääninarkistonhoitaja Maija Heikkinen ja kirjan kokoajana ja osittain aineiston hankkijana opettaja Ilkka Törmälä. Koulun historian, olosuhteiden pakosta hyvin tiivistetyn, on kirjoittanut koulua neljännesvuosisadan palvelleet sittemmin täysinpalvellut yliopistonlehtori Reino Routavaara, jonka opillinen pohjakunto on samasta koulusta peräisin.

Hänen yhteenvetonsa sisältää oleellisen koulun perustamisesta, sen taustasta, ajasta ja ajan hengestä, koulun vaiheista, perustajista ja heidän perintönsä vaalijoista.

Koulun perustaja oli kokenut koulumies, passiivisen vastarinnan johtomies sortovuosina, herränaisjohtaja ja kirjailija Mauno Rosendal, joka perustamisvaiheessa sai mukaansa johtajattareksi kokeneen opettajan ja kasvattajan Nanny Liliuksen. Hyvin heidän perintöään on "pyramiidikoulussa" vaalittu. Toivottavasti vaalitaan myös uuden systeemin kouluissa, joiden nimet ovat Kuusiluodon yläaste ja Kuusiluodon lukio. Kunhan kouluviranomaiset vähän vapautuisivat kaavoistaan, voisi kai joskus ajatella, että edellisen koulun nimi voisi olla Liliuksen yläaste ja jälkimmäisen Rosendalin lukio, jälkimmäisessä kun ei ole "hootakaan" sotkemassa!

Kirja on saatavissa omakustannushintaan 15 mk. Saanee mainostaa, kun ei sillä ainakaan yksityisyrittäjä rikastu.